

Nieuwsbrief “Vrienden van het Waterwingebied” 2025-4

In deze Nieuwsbrief brengen wij u op de hoogte van de voortgang van het Groenbeheerplan en wat er nu zoal speelt rond Het Waterwingebied. We zijn nog volop bezig met de afronding van het Groenbeheerplan. Daar staat e.e.a. over in deze Nieuwsbrief. De bestrijding van de iepenziekte gaat ook weer veel invloed op het gebeid hebben. Er is dit jaar nog een paddenstoelenwandeling en dat is al de 6de excursie die dit jaar georganiseerd is. Geniet vooral ook van een aantal mooie foto's van Rob Dekker. Bovenal nog een terugblik van Roelie Norp over haar jaren in het bestuur van de Vereniging.

Heeft u opmerkingen of suggesties over deze Nieuwsbrief of wat u ziet in Het Waterwingebied? Graag sturen naar bestuur@waterwingebiedamersfoort.nl. Wij wensen u veel leesplezier.

Groeten, Kees, Ruud, Bas en Paul.

Contributie.

Wij vragen om ook dit jaar uw contributie te betalen. Het bankrekeningnummer is: NL78 ABNA 0549 2351 75 (t.n.v. Vrienden van Het Waterwingebied). De contributie bedraagt € 5,00 (minimaal). Mocht u al betaald hebben, dan willen we u hiervoor hartelijk bedanken.

Terugblik bij mijn afscheid als bestuurslid Ver. Vrienden van het Waterwingebied (door Roelie Norp).

Nu ik definitief afscheid neem van het bestuur van Het Waterwingebied is het goed om terug te kijken. In de bijna 20 jaar dat ik voorzitter was van de Vereniging “Vrienden van het Waterwingebied” heb gezeten, is er veel gebeurd. ‘Groen’ doet er nu toe en dat is weleens heel anders geweest. Deze veranderingen gingen niet van zelf, alhoewel de tijd natuurlijk ook mee zat. Klimaat en zorg voor de natuur zijn nu een vast onderdeel van beleid geworden.

Twintig jaar geleden werd ‘groen’ nog gezien als onbebouwde grond. Bij ieder plan moest je alert blijven wat de consequenties waren voor ‘het groen’ ofwel de natuur. Dat betekende dat je gemeente en provincie goed moet volgen en kijken of hun plannen nadelig voor Het Waterwingebied zouden kunnen uitpakken. Zo maakte het besluit van de provincie om de volledige waterbescherming te beperken tot 30 m. rondom de waterwinputten, de weg vrij voor de gemeente om vervolgens

bouwplannen te maken van vier tot vijfhonderd woningen. Dat laatste was bij ons toen onbekend.

De aantasting van 'het groen' maakte ons en vele anderen erg boos.

Maar boosheid geeft ook energie. Riekje Hoffman en ik hebben heel wat raadscommissies gevolgd en acties ondernomen.

Dat is tegenwoordig met internet en vaak live uitzendingen van raadscommissievergaderingen een stuk gemakkelijker. Nadeel is dat je raadsleden minder goed leert kennen. Gesprekken 'in de wandelgangen' zijn er dan ook niet meer.

In het kader van het project "Amersfoort Vernieuwt", kwam er een onderzoek naar de (groen)potentie van Het Waterwingebied. Zo'n onderzoek is altijd spannend. Je weet nooit hoe een ander erin staat. Misschien denkt-die wel: een prima bouwlocatie. Maar het rapport pakte positief uit en wethouder Jelle Hekman zegde direct toe de aanbevelingen over te nemen. Van de toegezegde evaluatie is het niet meer gekomen. Was ook niet meer nodig, want het opstellen van het Groenbeheerplan (vooraf gegaan met veel goede inspraak) gaf duidelijkheid.

De afgesloten Samenwerkingsovereenkomst later tussen gemeente en bestuur Waterwingebied op basis van dit Groenbeheerplan, was en is uniek.

Iedereen heeft conform het Groenbeheerplan en het bestek de kaders waar die zich aan moet houden en wij kunnen dat toetsen of bespreken. Ik vind het ongekend dat er gewoon overlegd kan worden en er naar elkaar geluisterd wordt.

Ik was van plan om bij het vaststellen van het geactualiseerde Groenbeheerplan te stoppen als voorzitter van de vereniging. Maar helaas sleept dat proces al een paar jaar voort.

Volgens ons is het geactualiseerde Groenbeheerplan klaar. Staat alles erin wat nodig is en wordt nog eens extra benadrukt dat het een wandelgebied is en fietspaden (dus op het Onderduikerspad na) niet toegestaan worden.

Dat je in een wandelgebied geen fietspaden mag aanleggen, was voor ons al duidelijk, maar het nog eens uitdrukkelijk benoemen is handiger. Tenslotte bestaat de gemeente uit vele afdelingen!

Het was een boeiend proces: van 'groen' als onbebouwde grond en nu 'groen' als essentiële noodzaak voor mens, dier en plant ofwel het milieu.

Ik bedank iedereen hartelijk voor de ondersteuning en het lid willen worden van de vereniging Vrienden van het Waterwingebied. Maar ook de gemeente waar wij altijd mee in gesprek konden blijven, ook als wij het er niet altijd mee eens waren.

Ik kijk op deze ontwikkeling en resultaat met voldoening terug.

Oproep voor bestuursleden

Het bestuur bestaat uit 4 leden nu Roelie Norp definitief uit het bestuur getreden is. Wij waarderen haar jarenlange inzet voor de vereniging en Het Waterwingebied. 4 bestuursleden is eigenlijk te weinig voor wat er allemaal op ons afkomt met de realisatie van het Groenbeheerplan, overleg met de gemeente en aannemer en ook onze eigen ideeën. Wij zoeken graag nog een of twee versterkingen om de

continuïteit van het bestuur te garanderen. We hebben ongeveer eens per 6 weken een bestuursvergadering van 2 uur om alles te bespreken en tussendoor contact met elkaar wat er allemaal speelt. U kunt er net zoveel tijd insteken als u wilt. Wij zoeken mensen met een hart voor de natuur en gezien de huidige samenstelling van het bestuur bij voorkeur een vrouw.

Heeft u interesse om bij te dragen aan het beheer en de ontwikkeling van Het Waterwingebied, neem dan contact op met ons via bestuur@waterwingebiedamersfoort.nl.

Voortgang Groenbeheerplan van het Waterwingebied

In de vorige nieuwsbrief hebben we u op de hoogte gebracht van wat we nog aan het doen zijn voor de verdere afhandeling van het Groenbeheerplan. De belangrijkste zaken zijn daarin al benoemd. Daar zijn we verder mee in gesprek met de gemeente. De laatste teksten worden nu nog aangepast zodat het nog dit jaar officieel door de gemeente vast gesteld kan worden en we het convenant tussen de vereniging en de gemeente weer voor de komende 10 jaar opnieuw kunnen tekenen. Belangrijke zaken die dit jaar nog gaan spelen zijn:

1. Het maken van een kleine poel in het noordelijk deel van Het Waterwingebied voor de amfibieën.
2. Gesprekken met ProRail over het aanbrengen van een amfibie passage over het fietspad bij de tunnel onder het spoor door om de poel ten noorden van de tunnel te verbinden met Het Waterwingebied (dit gebied wordt dan ook een onderdeel van Het Waterwingebied).

Bovenlangs willen we een amfibie passage gaan realiseren. Foto: Paul Vriesekoop.

3. Het uitbaggeren van de grote poel bij de skatebaan (begint nu vol te staan met riet en wilgen en er ligt organisch materiaal op de bodem van de poel).
4. Het verplaatsen van 1 beuk en 4 lindes die nu in de verdrukking staan en die meer ruimte krijgen op de nieuwe plekken.

5. Het frezen van een aantal stroken en inzaaien van winter rogge om meer muizen te trekken en daardoor ook voedsel voor uilen.
6. In het midden van Het Waterwingebied (tussen de van Randwijkcklaan en de het Onderduikerspad) staat veel opschot van wilgen dat nu steeds afgemaaid is. We gaan een deel laten staan om daar wilgengriend van te maken en dan om de 3 jaar weer af te zagen en het hout te gebruiken om de takkenrillen aan te vullen.

Iepenziekte.

De vorige keer hebben we ook al gemeld dat er weer iepenziekte is aangetroffen in Het Waterwingebied. Ondertussen heeft een gespecialiseerde aannemer al 2 keer zieke iepen verwijderd en ook stukken die nog gezond zijn, maar waar de iepenziekte komende jaren kan toeslaan. Deze gebieden zijn ondertussen in kaart gebracht. Deze kunt u zien door de oranje gemerkte bamboepalen. De bamboepalen geven de hoeken aan van de stukken waar de nog aanwezige iep verwijderd moet worden met ook de wortels die nog in de grond zitten. Dit wordt waarschijnlijk dit jaar nog gedaan en er wordt op deze plekken bosplantsoen terug geplaatst.

Herplant bomen

Op een 5-tal plaatsen kunt u bamboestokken met een oranje-geel merk zien.

Op deze plekken worden eind oktober bomen geplaatst welke op andere plekken in het Waterwingebied weggehaald worden (1 beuk en 4 lindes). Deze bomen zijn begin van het jaar rond gestoken zodat ze extra wortels vormen en goed verplaatst kunnen worden. Deze 5 bomen stonden op een plek waar ze of in de verdrukking stonden of een andere boom in de weg stonden.

Nieuwe dieren aangetroffen in het waterwingebied.

Er zijn weerveen paar nieuwe dieren aangetroffen in het gebied en daar zijn ook foto's van gemaakt. Rob dekker heeft daar weer foto's van gemaakt.

Distelvlinder, foto: Rob Dekker.

Rode Amerikaanse Rivierkreeft, foto: Rob Dekker.

Prachtframboos.

In het zuidelijk deel van Het Waterwingebied langs de Weg van de Vrijheid is begin dit jaar al prachtframboos verwijderd. De uitlopers worden binnenkort weer verwijderd en wordt er bosplantsoen terug geplaatst. We hebben echter geconstateerd dat de prachtframboos ook dieper tussen de bomen staat. Dit wordt door de aannemer ook verwijderd om het verder oprukken van deze woekerende plant tegen te gaan. Op deze plek hoeft geen bosplantsoen geplaatst te worden. Het groeit vanzelf weer dicht. Echter we zullen elk jaar de prachtframboos in toom moeten houden.

Maaien in oktober.

De tweede maaibeurt staat te gebeuren of is al gebeurd. Met bamboestokken met een geel merk zijn de gebieden aangegeven waarachter niet gemaaid mag worden. Deze stukken laten we langer de winter ingaan om hier de insecten en de planten de ruimte te geven. Ook plekken waar veel brandnetel staat (vooral in het zuidelijk deel vlakbij de Amarena) wordt niet gemaaid omdat de brandnetel ook een waardplant is voor insecten (o.a. bepaalde vlindersoorten).

Paddenstoelenwandeling

Op zaterdag 18 oktober wordt er een paddenstoelenwandeling gehouden in het Waterwingebied.

We hopen veel soorten te vinden, al is dat een beetje afhankelijk van het weer. Als het de komende tijd blijft gaan regenen en we een beetje warmte krijgen, hebben we grote kans op veel soorten.

Datum: zaterdag 18 oktober om 10:00 uur.

Locatie: vanaf de skatebaan aan de Van Randwijcklaan

Deze wandeling is onder begeleiding van gidsen van IVN Amersfoort e.o.

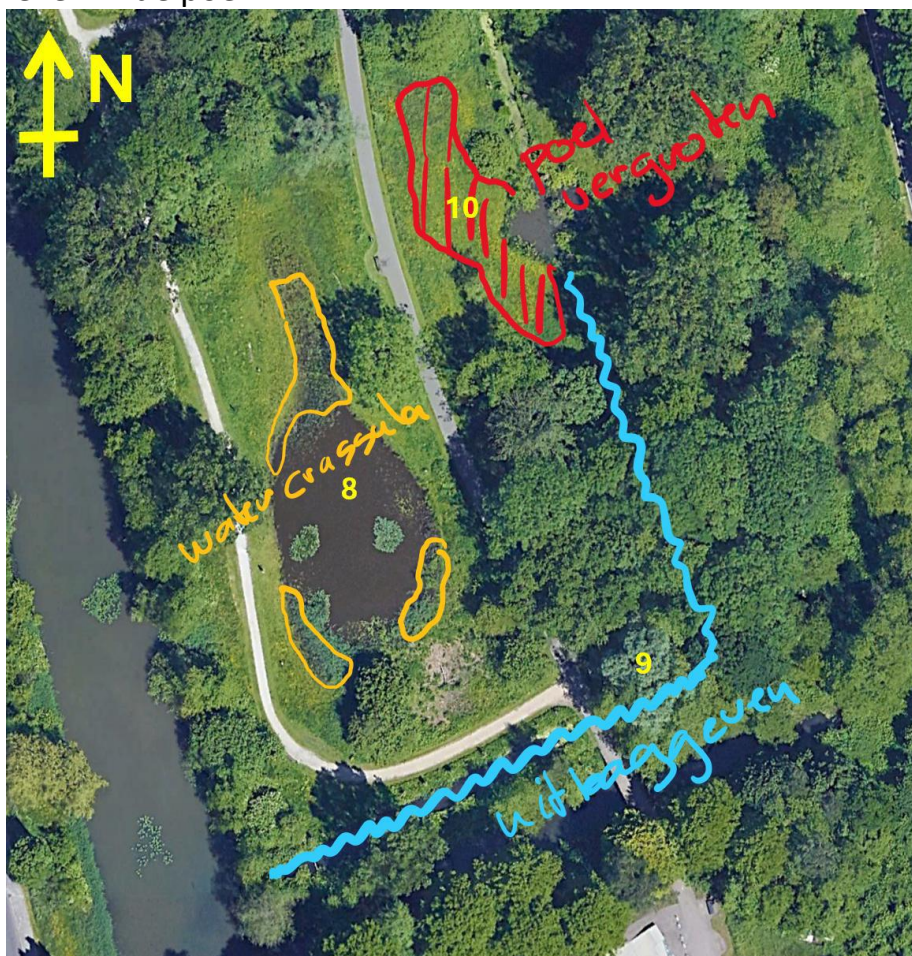
Mooie foto's uit het gebied.

Rob Dekker heeft weer wat mooie foto's opgestuurd van wat hij aangetroffen heeft in het mooie gebied. We willen deze graag met u delen. Hieronder een badende jonge sperwer en een bloeiende wespenorchis.

Poelen.

De vorige keer hebben we onderstaand plaatje opgenomen uit een advies van de Vis, Amfibie en Reptiel werkgroep van de KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging). We hebben toen ook al gemeld dat de grote poel (geel ingekleurd) onder de skatebaan aangepakt moet worden omdat gedeeltes nu teveel riet en opschot van wilg hebben staan. Als we niets doen gaat dat gedeelte van de poel dichtgroeien. Tevens is in deze poel veel organisch materiaal en de watercrassula aangetroffen (een invasieve exoot) die verwijderd moet worden. Op bladzijde 2 punt 6 hebben we al aangegeven dat de poel uitgebaggerd gaat worden (natuurlijk wel lettend op de het leven in de poel). De slootjes bij de poel zit te veel organisch materiaal in (blad en afgestorven waterplanten) en zou uitgebaggerd moeten worden (blauw in getekend). Dit kan niet machinaal en dit gaan we doen met de hand met een groep vrijwilligers en de bagger blijft op de rand van de sloot of iets verder het bos in. Het kleine poeltje aan de andere kant van het asfalt pad is heel interessant qua aangetroffen diertjes (rood ingekleurd). De vorige keer hebben we aan gegeven dat we deze poel zouden willen vergroten, maar na een goede discussie hebben we besloten dit deel, dat behoorlijk beschut ligt, met rust te laten. Het vergroten van de poel trekt meer aandacht en honden en dat verstoort het leven in de poel.

KNNV inventarisatie

De werkgroepen van de KNNV zijn volop bezig met het inventariseren in Het Waterwingebied. Het Waterwingebied Amersfoort is in 2025 het adoptieterrein van de KNNV Amersfoort e.o..

Op verzoek van de Vrienden van het Waterwingebied worden meerdere soortgroepen geïnventariseerd. Er zijn tot nu toe 1.381 soorten, in 8.443 waarnemingen door 113 waarnemers gemeld bij Waarneming.nl (stand 28 september 2025). Hieronder een klein (niet compleet) overzicht.

Soorten	Waarnemingen
Planten 323	Planten 2.000
Vliegen en muggen 196	Vliegen en muggen 1.126
Nachtvlinders en micro's 175	Mossen en korstmossen 750
Mossen en korstmossen 109	Nachtvlinders en micro's 690
Paddenstoelen 105	Vogels 671

Wilt u meer details weten, ga naar

<https://waarneming.nl/bioblitz/17411/waterwingebied-amersfoort-2025/>

Veel regen, weinig vleermuizen

Zo'n twintig mensen gaven acte de présence op de vleermuizenwandeling, zaterdag 13 september in het Waterwingebied.

De hoofdrolspelers, de vleermuizen dus, lieten echter een beetje verstek gaan. Slechts een keer of tien gaven de batdetectors aan dat er een vleermuis in de buurt was. De verwachting was dat het er tientallen zouden zijn, en dat we er wel een stuk of wat zouden zien fladderen.

Helaas niet dus.

Vleermuizendeskundige en excursieleider Erik Broer

vertelde dat er vanwege de vele regen van die middag maar weinig insecten het luchtruim kozen. Dus bleven de vleren ook maar thuis. Erik vertelde uitgebreid wat vleermuizen zo bijzonder maakt. Het zijn de enige vliegende zoogdieren. Dat is al geweldig, maar helemaal fantastisch is hun vermogen om in het stikdonker insecten te vangen met echolocatie.

De vleermuis stuurt een, voor mensen onhoorbaar, geluidsignaal uit. Het weerkaatste geluid vertelt de vleermuis precies wat er voor hem vliegt, hoe snel en in welke richting.

En vooral ook dat het om een vette nachtvlinder gaat, en niet om een wesp. De vlinder is dan het haasje, gevangen in een netje tussen de achterpoten van de vleermuis. Die hapt daarna de vlinder tussen z'n pootjes vandaan.

In het Waterwingebied komen vier à vijf vleermuissoorten voor. Daar onder de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de rosse vleermuis.

De deelnemers kunnen thuis verder studeren, met de door Erik uitgedeelde zoekkaart voor de meest voorkomende vleermuizen.

Verslag geopark-excursies in het waterwingebied (Bas de Reus)

Op 17 juli en 28 augustus trakteerde Kees de Heer bewoners van Liendert-Rustenburg en andere geïnteresseerden op een prachtig verhaal over het Waterwingebied als onderdeel van het Geopark Heuvelrug, Gooi en Vecht. Bepakt met een rugzak vol kaarten en een flinke dosis enthousiasme trok een groep van ca. 25 deelnemers in een rap tempo door het gebied voordat de zon onder ging.

Startpunt voor beide excursies was het beeld van Sofie en de draak aan de noordzijde van het gebied. Aan de hand van de vier brillen-methode (vier perspectieven; horizontaal, verticaal, geschiedenis, seizoenen) maakte Kees duidelijk dat het Waterwingebied meer is dan een groene strook met bomen, struiken en water. Wat volgt is een impressie van hetgeen verteld werd.

De waterputten en het slagenlandschap (smalle stroken land omringd door houtwallen) met greppels en knotelzen vormen nu nog het meest zichtbare deel uit een verder verleden van bewerkt boerenland tot waterwinfunctie en de rol van natuur-recreatiegebied in het heden. De stad rukte op, vormde met zijn flats de rand van de stad en ligt nu om hetzelfde gebied heen. Bij het grote veld maakt de rij met knotelzen een scherpe knik waarbij te zien is waar wegen uit het verleden gelopen moeten hebben. Een deel van de knotelzen zijn in de loop der tijd vervangen door knotwilgen en zelfs knotessen. Het gebied waar het Waterwingebied deel van uitmaakt vormt de zevende kom van de Grebbelinie en ligt ingeklemd tussen hogere gebieden (dekzandruggen) bij de Hogeweg en de Liendersteweg. In de diepere ondergrond zijn de overblijfselen te zien van een beek die ooit midden door het gebied liep. Water van de Gelderse vallei en de Utrechtse heuvelrug werd afgevoerd richting de Eem en de toenmalige Zuiderzee. Deze beek

heeft ooit gelopen naast de Groene steeg in het verlengde van de Van Randwijcklaan. Dit deel van het Waterwingebied is dan ook het laagste nattere deel. Omdat de hogere delen in het Waterwingebied verdroogden zijn waterkeringen geplaatst om het water hogerop (70 cm) vast te houden.

Foto ondergrond beekdal (foto Bas de Reus)

Tegenwoordig functioneert het Waterwingebied ook vooral als natuurgebied en wordt er veel aandacht besteed aan het verhogen van de biodiversiteit. Veel soortenrijkdom van bomen en struiken maken het gebied als een groene long. De poelen en het water rondom het gebied dragen bij aan een geschikte biotoop voor plant en dier. Ook hier is weer veel meer te zien dan zo op het eerste oog. Kees liet ons bijvoorbeeld de prachtige gallen zien die op bomen te zien zijn.

Muizentelling.

Door een aantal vrijwilligers zijn muizenvallen in Het Waterwingebied gezet. Dit zijn vallen waar de muizen ingelokt worden met eten. Ze kunnen er wel in, maar niet meer uit. Om de 8 uur werden de vallen gecontroleerd om de muizen te wegen en te bepalen welk soort muis het was. Daarna zijn ze weer vrijgelaten. De vallen hebben er 2 keer 5 dagen gestaan op verschillende plekken. Het kan dus zijn dat een muis meerdere keren geteld is.

Er zijn 3 soorten muizen aangetroffen: Bosmuis: 8 keer, Huisspitsmuis: 53 keer, Rosse woelmuis: 32 keer

Links een huisspitsmuis en rechts een rosse woelmuis. Foto's Rob Dekker.

Prachtframboos.

In het zuidelijk deel van Het Waterwingebied langs de Weg van de Vrijheid is begin dit jaar al prachtframboos verwijderd. De uitlopers worden binnenkort weer verwijderd en wordt er bosplantsoen terug geplaatst. We hebben echter geconstateerd dat de prachtframboos ook dieper tussen de bomen staat. Dit wordt door de aannemer ook verwijderd om het verder oprukken van deze woekerende plant tegen te gaan. Op deze plek hoeft geen bosplantsoen geplaatst te worden. Het groeit vanzelf weer dicht. Echter we zullen elk jaar de prachtframboos in toom moeten houden.

Bezorging Nieuwsbrief

De meeste leden krijgen de Nieuwsbrief per e-mail toegestuurd, maar voor een behoorlijk aantal wordt het nog geprint en thuis bezorgd. Het printen is een kostbare aangelegenheid en wij willen diegenen die de Nieuwsbrief geprint thuis bezorgd krijgen, maar ook een e-mailadres hebben, vriendelijk verzoeken om er voor te kiezen om de Nieuwsbrief ook per e-mail te ontvangen. U kunt dit kenbaar maken door een e-mail te sturen aan bestuur@waterwingebiedamersfoort.nl.

Agenda

18 oktober Paddenstoelenwandeling

**“Vrienden van het Waterwingebied”, Parelhoenstraat 30, 3815 AG
Amersfoort.**

KvK nummer. 32085084 Bank: NL78 ABNA 0549 2351 75

Website: www.waterwingebiedamersfoort.nl

Contact: bestuur@waterwingebiedamersfoort.nl